Referat Arbeidsmøte Referansegruppe Tema: Stedsidentitet

Medvirkning detaljregulering Reina

24 juni 2020

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

Innhold

1. Oversikt over møteplan
2. Deltagere: hvem var invitert, og hvem kom.
3. Kort om møtet
4. Diskusjon i oppstart av møtet
5. Underlag til diskusjon om Stedsidentet (dvs fra Samspillgruppenes diskusjoner)
6. Fra diskusjon
7. Konklusjon og veien videre
8. Vedlegg: Kort om prosjektet

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

1. Oversikt over møteplan

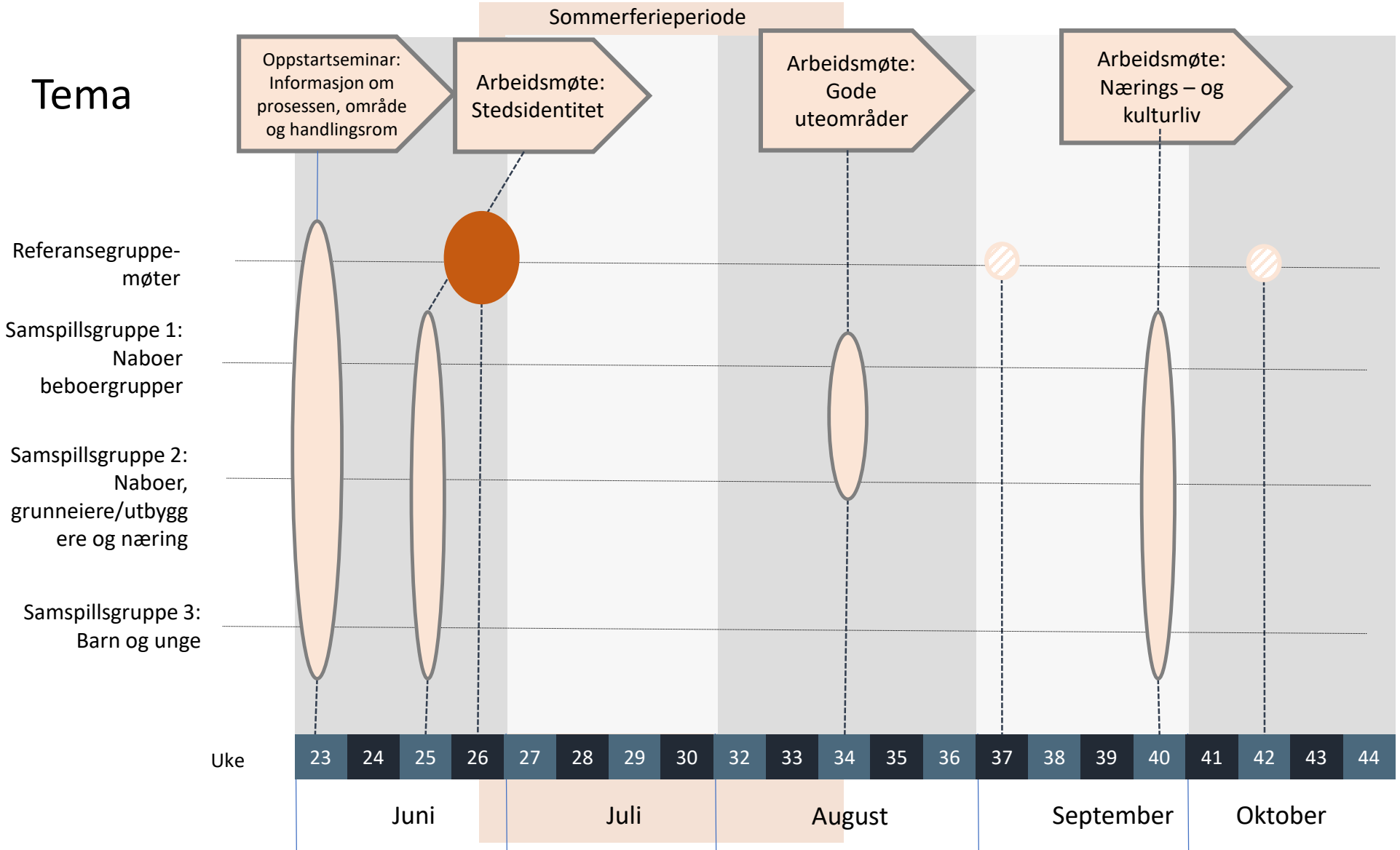

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

2. Deltagere: Referansegruppe

REFERANSEGRUPPE	Representant	Tilstede
Ungdommens Bystyre	Stine Marie Hommelhaug	
	Sofie E. Aurstad	
Trondheim eldreråd	Arne Silset	
Mangfoldsrådet	Sara Shafighi	
	Ismail Muhyadin	
Rådet for folk med nedsatt funksjonsevne	Jarle M. Gundersen	
	Elizabeth B. Moan	
Fagenhet for oppvekst og utdanning	Rune Sandmark	x
Svartlamoen beboerforening	Katrine E. Standahl	
Lademoen Vel	Jan Olav Straume	
Dora	Geir Halmøy v. stedfortreder Harald Bjørlykke	x
Heimdal Bolig	Frode Reinås	x
Veidekke Eiendom	Hege A. Tryggestad	
Lundhagem arkitekter	Kristine Strøm-Gundersen	
	Jon Nordberg	x
GPA	Margit Hermundsgård	x
	Kris V. Ervik	x
Trondheim studentråd	(Ikke interessert i å delta)	
Trondheim Kommune, byplankontoret	Vidar Vollan	x
Trondheim kommune	Øysten Ask	

Alle til venstre var invitert, det er satt kryss ved dem som var til stede i dette møtet.

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

3. Kort om møtet

Tema for møtet var Stedsidentitet. Stedsidentitet handler om hva som kjennetegner det unike ved stedet, og se dette i sammenheng med fremtidens sted. – Så hva kjennetegner Reina i dag, og hva skal kjennetegne Reina om 10 – 15 år?

Utgangspunkt for diskusjonen er det som kom fram i Samspillsgruppenes arbeidsmøte den 17. juni.

Ved å gå gjennom punktene fra arbeidsmøte for samspillsgrupper, skal representanter i referansegruppa diskutere, poengtere og eventuelt legge til punkter som de mener er viktige.

Da det var kun grunneiere og kommunen til stede, og kun en representant fra andre interessegrupper (barnas representant), ble diskusjonen i møtet noe begrenset. Dette er viktig å få på plass til videre møter i prosessen.

Før diskusjon om stedsidentitet, hadde Vidar Vollan fra Trondheim kommune et eget innlegg. Dette er referert på neste side som «diskusjon i oppstart av møtet».

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

4. Diskusjon i oppstart av møtet

Før den planlagte delen av møtet startet, tok Vidar Vollan ordet og adresserte grunneierne. Bakgrunnen var fra diskusjonen i arbeidsmøtet i samspillgruppene, hvor det var blitt en diskusjon omkring bygget Langeland & Schei, og en grunneier uttalte at bygget skal rives. Dette er blitt Vollan fortalt, og han tok dette opp i møtet i referansegruppa, som et eksempel på hvordan og hvorfor det er viktig at man er tydelig på hva man kan medvirke på, og hvordan det kommuniseres mellom partene.

Fra innlegget: Det må være tydelig hva man kan medvirke på for deltagere i prosessen, og at man opplever seg som deltager på riktig premiss. F.eks kan ikke grunneier fastslå at bygget Langeland&Schei skal rives. Dette er det ikke grunneier som bestemmer, men grunneier kan si at dette er deres ønske for å få til utvikling. Kommunen tar avgjørelsen og avveiingen om dette er riktig.

Kommunen pleier å være med på planprosessmøtene, for å kunne svare på spørsmål og oppklare. De som er med som lekpersoner kan sitte på mange spørsmål - og at man må forklare planprosesser - som et kontrollorgan.

Kommunen anbefaler at grunneiere er tydelige på hva de ønsker, for å vise og skape tillit til dem som skal komme med forslag. Prosessen må ta inn over seg det deltakere kommer med, slik at det kan medføre endringer.

Prosesslederes kommentar i diskusjonen: I møtet var deltakerne delt i to grupper, og grunneiere var i en egen gruppe. I og med at temaet var stedsidentitet, var det ikke viktig å diskutere enkeltbygg, men hva byggene bidrar med, og derfor ble ikke informasjon om hva grunneiers ønske er i løpet av den spesifikke diskusjonen (grunneiere var ikke tilstede i denne diskusjonen).

Oppsummert konklusjon fra diskusjonen: Grunneier ser kommunens poeng om nyansering i uttalelser. Det er viktig at grunneiere ikke fastslår sine ønsker som allerede bestemt. Det er Kommunen bestemmer. Men det er også viktig at grunneiere er tydelige på hva som er deres intensjoner/ønsker for å oppnå en åpen prosess og et diskusjonsklima hvor deltakerne kan ha tillit til at de blir tilstrekkelig informert.

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

5. Underlag til diskusjon om Stedsidentitet

Agenda arbeidsmøte Samspillsgrupper

Mål med møtet: Få fram fremtidsfortellingene man har om Reinaområdet

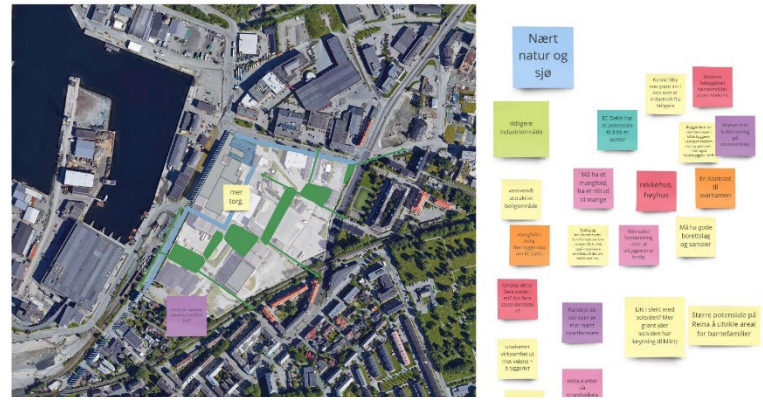

Oppgaver:

1. Oppvarming: Hvor bor du i dag, og hvorfor det?
2. Se for deg Reina om 10 – 15 år. Hva kjennetegner området? Hvem bor der, hvordan ser det ut, hva er det kjent for?
3. Illustrer: Beskriv en av beboerne på Reina. Hvem er det? Hva liker denne personen å gjøre, Hvorfor er det viktig og godt for denne personen å bo her?

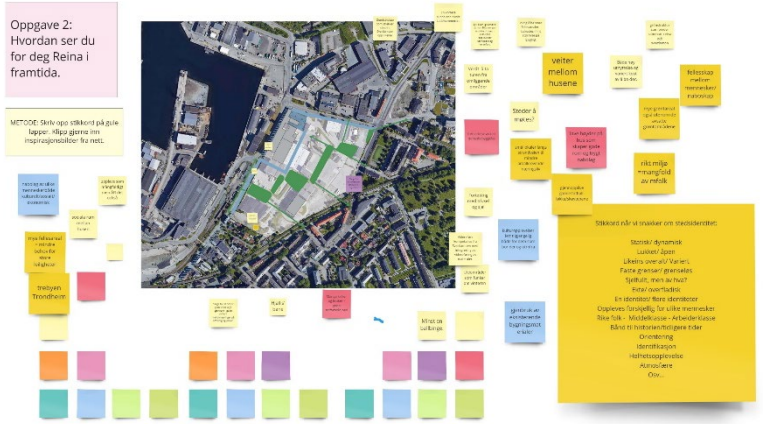

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

5. Underlag til diskusjon om Stedsidentitet

Fra samspillsgruppenes arbeidsmøte «Hva kjennetegner Reina om 10 – 15 år?»

Kontakt med sjø og natur

Tilby noe grønt i noe som er industrielt fra tidligere

Grøntstruktur som strekker seg fra Svartlamon og opp i Reina

Urbant og moderne

Et sted det er verdt å ta turen til

Variasjon internt i området (flere stedsidentiteter) – fra bryggeriområdet med uteservering og knyttet til kulturtilbudet på Strandveikaia - til mer rolige boområder nærmere Svartlamon

Stor grad av gjenbruk og miljømessig bygg (trehus)

Fortetting med trivsel og sjel, gode uterom og fellesareal (også innendørs)

Rekkehus og høyhus

Ryddig og strukturert bydel, som fortsatt ser bra ut etter 20 år

By i byen
Veiter mellom husene
Et sted med godt naboskap
Lave høyder, som skaper gode rom og trygt nabolag
Fortsettelse av trehus
Ligner litt på Solsiden? Men har større potensial for barnefamilier

Mangfold og variasjon av beboere – alder, kulturelt, sosialt og økonomisk.

- Utfordring å legge til rette for barnefamilier i skolealder? – er det gode nok uteområder?
- Utfordring å legge til rette for de med lav eller normal inntekt? – unge som i dag leier bolig

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

6. Fra diskusjon i referansegruppa (1 og 3)

Mangfold og Variasjon - konsensus i møtet om at det er et viktig mål.

Utfordringen er å få til mangfold i befolkningssammensetning. Dette målet går både på det fysiske uttrykket, på hvilken aktivitet man inviterer til, og type bo-løsninger.

Planansvarlig: Parallelloppdraget i bybygging blir at man inviterer til å gå gjennom området. Da kan det ikke bare være rene boligflater, men både åpent og variert. Det må være noen attraksjoner inne i det som er der for alle. Eksempel hvor dette ikke fungerer så godt er Pilestredet park i Oslo. Her er det en snarvei, men det er ingenting der, så man stopper ikke opp.

Grunneier: Identiteten i bryggeribebyggelsen må bevares og utnyttes.

Åpne og gratis uteområder.

Planansvarlig: Det handler også om å skape historisk kontinuitet - på det som allerede har vært, eks boligene til arbeiderne. Bydeler som tar vare på det som har vært oppleves mer varierte. Historisk identitet - ta gamle bygg og gjøre dem nye, gamle historiske konstruksjoner får ny mening.

Barnas representant: Støtter nøkkelordet variasjon. At vi greier å få til at dette blir noe for barnefamilier. Delaktig i ulike byprosjekt - bla. Leutenhaven, gruppa med mellomstore barn. Fint å bo på Leutenhaven – men når barna blir så store at de kan gå ut selv, blir det en utfordring.

Planansvarlig: Tror det kan være et marked for fellesskapsløsninger. - ikke bare for de rike og enslige, men også for barnefamilier.

Klimakrav er en del av dette. Verdien av å bo rimelig og sentralt er stor, og etterspørselen av leiligheter sentralt vil øke. Yngre vil gjerne bo noe mer trangt enn tidligere generasjoner. Man kan dele felles uteareal, og andre fellesareal. Dette kom også klart fram i møtet i samspillsgruppene.

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

6. Fra diskusjonen i referansegruppa (2 a 3)

Felles poeng: Billige boliger er ønskelig, men vanskelig å få til ut fra strukturen på bolig- og leiemarkedet i Norge.

Trondheim kommune: Mangfold og variasjon er vanskelig å få til når vi ikke snakker bare aldersgruppe, men også økonomisk bakgrunn. Sosial boligbygging er katastrofal – vi har lite 3. boligsektor (kommunal utleie).

I Helsinki er det styrt ved lov, men hos oss er det dessverre mulig kun dersom kommunen eier areal. Sørger for at det er kommunale leiligheter - det gjør de mer og mer inne i kommersielle prosjekter. Vanskelig, men ønskelig. Alle danske byer må ha dette og det gir interessante bomiljøer. Ellers får du monokulturer - gjerne 50+ slik man har sett det skje i andre utviklingsområder.

Planansvarlig: Skal man få det til bør man transformere eksisterende bygg, med muligheter for lavere leie. Det hadde jo vært andre bygninger som man kunne transformert på området. Det blir en utfordring for grunneierne å følge intensjonen om mangfold og variasjon med noe konkret.

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

6. Fra diskusjonen i referansegruppa (3 a 3)

Underveis i diskusjonen ble det trukket fram flere eksempler på at man kan legge til rette for fellesskapsløsninger (organisatorisk) som kan bidra til variasjon og mangfold. Her er disse samlet med referanse.

Grålamoen - i Mellomveien, som Harald Bjørlykke er med og utvikle: vi tenker å basere oss litt på fellesskapsløsninger, som på Svartlamoen, men med litt oppgradert standard.

R50 cohousing – der lager man et skall - yttervegger og kjerner - kan bygge noe selv. Måter å få til rimeligere boliger. https://www.metropolismag.com/architecture/residential-architecture/dont-call-it-a-commune-inside-berlin-radical-cohousing-project/

Vindmøllebakken i Stavanger har eksistert i ett år. Fellesskapsløsninger må starte med at folk ønsker det. http://www.gainingbysharing.no/prosjekter/vindmollebakken/

I Danmark har man hatt sånne løsninger lenge - Lange Eng, felles middager og barnepass. https://www.langeeng.dk/

Bopilot – en undersøkelse i Bergen der kommunen skal utvikle et prosjekt.

https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/arkitektur-i-bergen/bopilot

Bergsligata 13 – kollektivet i Trondheim er en gammel inspirasjon. http://b13.blogspot.com/p/velkommen-til-kollektivet-vart-i.html

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

7. Konklusjon og veien videre

En klar konklusjon fra diskusjoner både i samspillgruppe og referansegruppe er at man ønsker *Mangfold og variasjon av beboere*, og dermed også i uttrykk og løsninger.

Å legge til rette for variasjon i økonomisk bakgrunn, dvs billige utleie boliger i kommunal regi vil vanskelig la seg gjøre i dette prosjektet.

Men det er viktig å utforske måter å legge til rette for ulike typer boliger, for eksempel «leie til eie» og fellesskapsløsninger som gjør at egen boenhet kan være liten. Slik vil boligene få en variasjon, fra små enheter opp til rekkehus.

Mangfold og variasjon vil være en rød tråd videre i alle tema i arbeidsmøtene i høst.

Neste møte er arbeidsmøte for samspillgrupper den 19. august, hvor tema er uteområder.

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

8. Vedlegg: Kort om prosjektet

Plan, hvem deltar og hvordan jobber vi med medvirkning

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

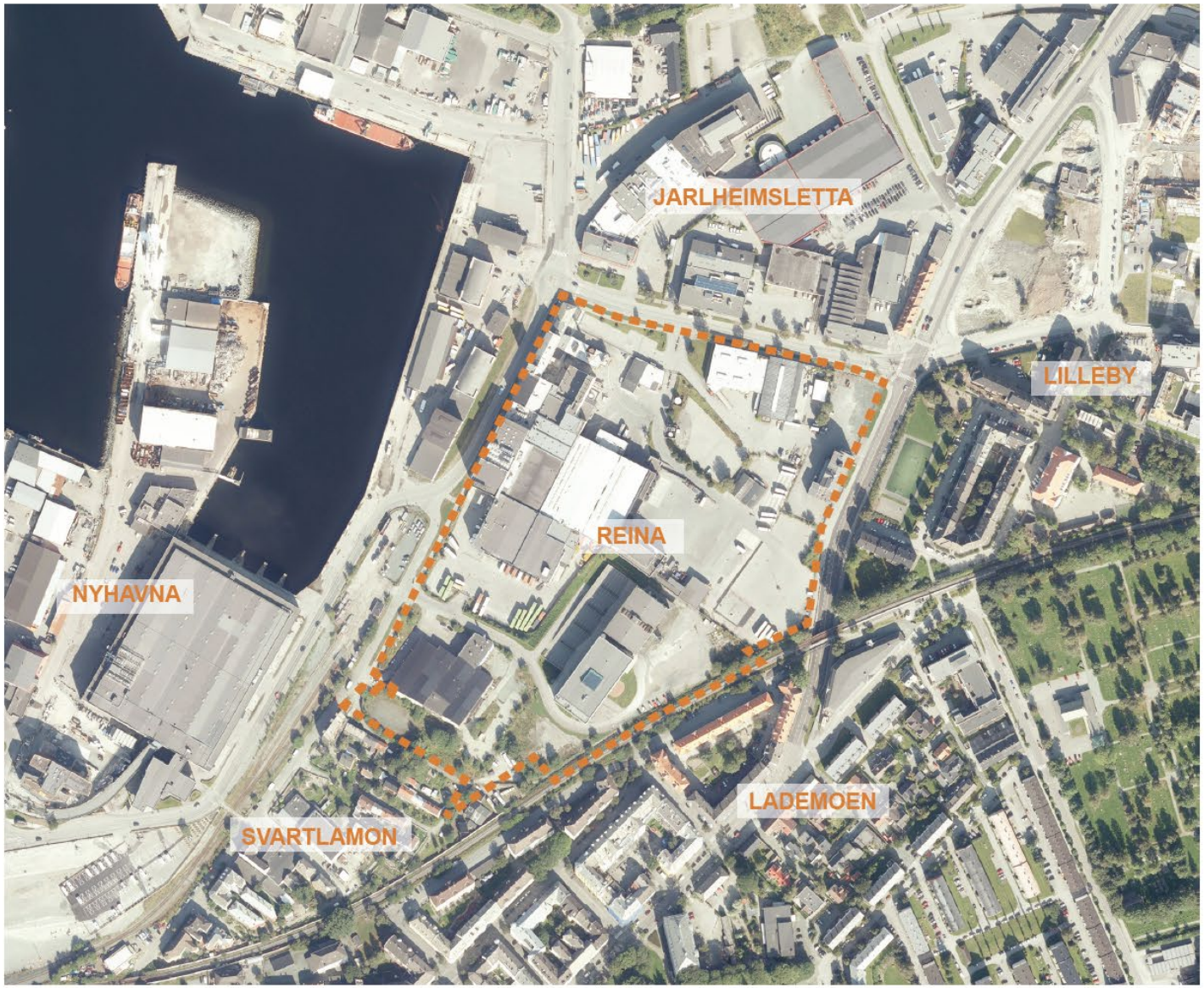

Reina, Trondheim

Bryggerikvartalet E C Dahls med naboeiendommer

Reina ligger mellom de etablerte boligområdene Svartlamon og Lademoen i syd, Lilleby i øst, Nyhavna i vest og Jarlheimsletta og Ladehammeren i nord.

Mens Lilleby allerede er under utvikling, er planarbeidet for Jarlheimsletta startet opp, mens det nylig ble avholdt arkitektkonkurranse for transformasjonen av Nyhavna etter kommunedelplan for dette området.

Med kort avstand til Midtbyen, transformasjonen av det gamle industribeltet, og stoppesteder for både metrobuss og tog, ligger forholdene tilrette for å utvikle Reina til å bli et sentralt og spennende sentrumsområde i Trondheim.

VIDERE PLANPROSESS
Fremdrift

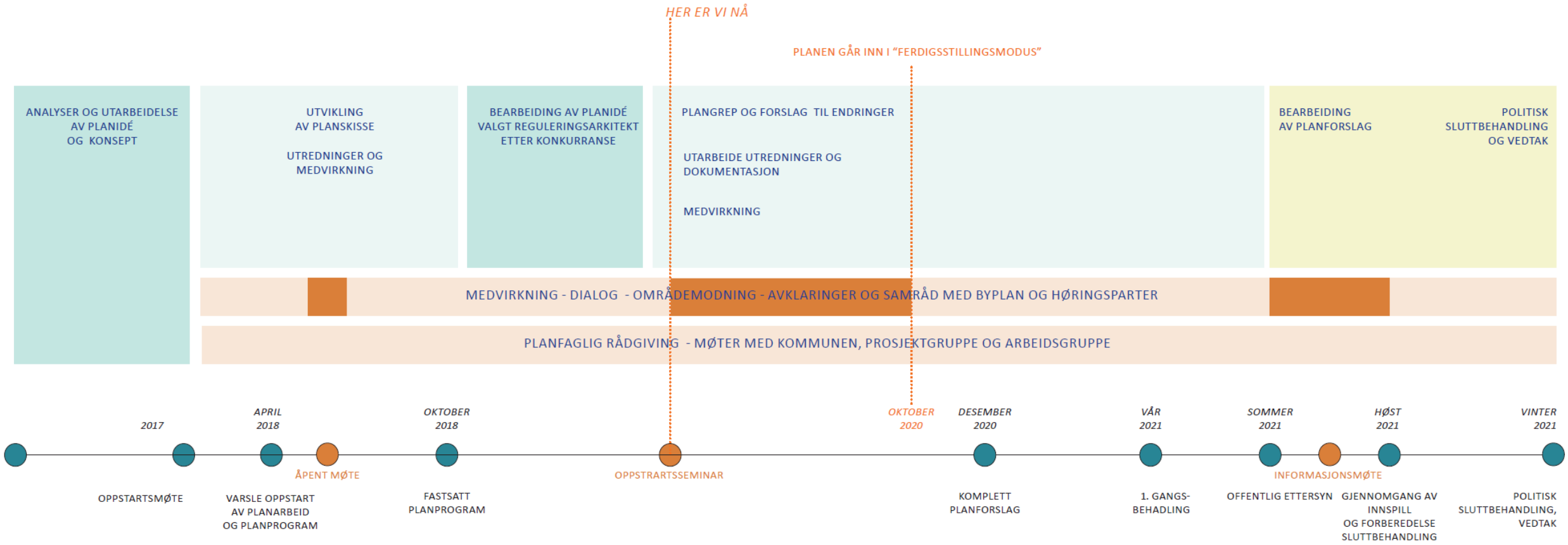

Hvem er prosjektteamet?

Gottlieb Paludan Architects (GPA);

- Prosessledelse av arbeidsmøter, design av medvirkningsprosessen i tett samarbeid med planansvarlig og oppdragsgiver. GPA har ansvar for at prosessen legger til rette for den kunnskapsinnhenting som planansvarlig og oppdragsgiver har behov for.
- **Margit Hermundsgård, Kris Ervik og Gunhild Solem Eidsvik**

Lundhagem;

- Planansvarlig og den som har eierskap til resultat fra medvirkning og ansvar for å ta resultat inn i planarbeidet. Sentral i å konkretisere tema i prosessen, i tett samarbeid med GPA og oppdragsgiver.
- **Kristine Strøm-Gundersen, Jon Nordberg**

Grunneiergruppe;

- Oppdragsgiver, eier av resultat, og viktig rolle i å konkretisere tema i prosessen. Tett samarbeid med GPA og Lundhagem
- **Frode Renaas, Geir Halmøy**

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

Formål og mandat for deltagere i medvirkning

Formål: Å få innspill og ideer fra mange relevante aktører, som kan gi gode løsninger i planprosessen

Tre samspillsgrupper

- Naboer: Beboerforeninger, velforeninger og boligstiftelse i området
- Lokale aktører: Næringsdrivende, grunneiere og utbyggere
- Barn og unge: Idrett, representanter fra barnehage og skole (FaU).

Samspillsgruppene skal diskutere problemstillinger ut fra sitt perspektiv, samt komme med innspill, til de oppsatte temaene i møtene.

Referansegruppe:

- Representanter fra beboerforeninger
- Representanter fra kommunens råd
- Planansvarlig
- Utbygger

Referansegruppa skal tolke og bearbeide elementene fra møter i samspillsgruppene, og sikre at alle interesser blir ivaretatt i prosessen.

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS

Arbeidsform medvirkningsprosess

Arbeidsform for samspillsgrupper vil være arbeidsmøter.

Arbeidsmøte vil si at man diskuterer og jobber med ulike spørsmål knyttet til de enkelte tema. Kart og illustrasjoner vil bli brukt for å støtte ideprosessen. Resultat fra hvert arbeidsmøte vil bli dokumentert.

Noe forhåndsinformasjon kan samles inn ved hjelp av spørreundersøkelser i forkant av arbeidsmøte.

Arbeidsform for referansegruppa vil være arbeidsmøter.

Hensikten med møtene vil være å tolke og bearbeide elementene fra møter i samspillsgruppene, og sikre at alle interessenter blir ivaretatt i prosessen.

Primært skal møtene gjennomføres digitalt, ved hjelp av Teams, Zoom og Miro. Det vurderes også om noen møter bør gjennomføres fysisk, dersom digital gjennomføring kan bli utfordrende for enkelte grupper eller tema.

GOTTLIEB PALUDAN ARCHITECTS